

ВАРНЕНСКИ КОРЕНЯКЪ

ОРГАНЪ НА КУЛТУРНО-ПРОСВѢТНОТО ИКОНОМ. Д-ВО ВАРНЕН. КОРЕНЯКЪ
Годишенъ абонаментъ 25 лева

Излиза двуседмично

Редакция и администрация въ клуба
Варна, 6-й Септември № 29.

Обявления се приематъ
по споразумение

Печална констатация

Мнозина претендиратъ, че сж просвѣтени и че всичко знаятъ и затова малко четатъ, защото смѣтатъ, че отъ четенето не ще извлѣкатъ полза. До това заключение дойдохме отъ опита, който редакционния комитетъ на вестника направи. Отъ желание да се провѣри, какъ се посреща нашия вестникъ въ различнитъ срѣди, редакционния комитетъ реши да изпрати по равно число вестници на лица, заемащи различни положения. За голѣмо съжаление указа се, че вестникътъ ни се възприе съ голѣма благодарностъ отъ лица, отъ гдето очаквахме отказъ, а отказъ получихме отъ тамъ, гдето не може и не бива да се очаква. Работници, еснафи, хора отъ срѣдна ржка, съ лошо материално положение станаха нови абонати, а състоятелни, заемащи обществено положение, претендиращи за интелигентностъ върнаха вестника ни съ забележка: „не желая да получавамъ вестника“ или пъкъ съ обикновеното „обратно редакцията“.

За жалостъ, върна се вестника ни отъ лица, които могатъ да отдѣлятъ годишно двадесетъ и петъ лева, за да получаватъ вестника, отъ който все биха извлѣкли известна полза. Просвѣтителите на народа, по-малко учители и повече учители отказаха да дадатъ своята нищожна подкрепа на нашия вестникъ. Защо? Дали защото вестникътъ ни не дава материалъ, отъ който биха се ползвали, дали защото по навикъ не четатъ или защото срѣдствата имъ не позволяватъ да отдѣлятъ месечно по 2 лева за единъ вестникъ, който се издържа изключително отъ абонаментъ и който се

списва отъ видни общественици и сведущи лица?

Какъ може работника, който изнемогва, занаятчията, който е затрудненъ, еснафа, който едва се крепи, да отдѣля отъ залѣка си за просвѣта 2 лева месечно, а единъ културенъ човѣкъ, сравнително по-добре поставенъ, да не може да получава вестника, който работи за Варна и който дава толкова разнообразенъ материалъ? Ние съ прискѣрбие констатирахме тоя фактъ, защото е печаленъ. Но ние не се отчайваме, защото числото на тия, които търсятъ вестника ни се увеличава. Ние бѣхме длъжни да направимъ тая констатация, която говори твърде зле за ония, които претендиратъ да се редятъ въ числото на интелигентнитъ, въ числото на просвѣтителитъ и просвѣтителитъ. Двадесетъ и петъ лева годишно, ако не желае да отдѣли оня, който има възможностъ да стори това за подкрепа на единъ вестникъ, подържанъ само отъ абонаменти, то какъвъ човѣкъ не може да нарича себе си просвѣтенъ и културенъ. Повтаряме, че ние не се отчайваме, защото нашата констатация се отнася само за нѣкои, за които знаемъ, че могатъ да отдѣлятъ отъ срѣдствата си 2 лева месечно, но не желаятъ да напращатъ това, защото не разбираатъ какво значи да се издържа единъ вестникъ при труднитъ условия, при които се работи и то списванъ отъ лица, които жертвуватъ своето време и трудъ за благо на своя градъ.

Обичайте Варна и работете за Варна!

Ж. Ив. Жековъ

ЗА АВАРИТЪ

(продължение отъ брой 3)

Ударътъ е билъ смъртоносенъ за аваритъ, но той далъ свобода на уаритъ. Наблюдавайки за благоприятно, удобно време, тѣ схванали слабия надзоръ и залияся на турцитъ, и събрали женитъ си, децата си, стадата си и тръгнали съ колитъ си къмъ заходящото слънце. Този грамаденъ излазъ обемалъ около двеста хиляди души. Ужасътъ, който всѣвалъ тѣхното бѣгство, давалъ пълна възможностъ да превъзможнатъ всички препятствия. Турцитъ се свързали, но било вече твърде късно. Уаритъ разрушавали всичко, което се намирало по пътя имъ, даже и останалитъ племена отъ

родственъ произходъ, които се скитали по северо-източната частъ на византийската държава, не били пощадени. Въ този вѣкъ на несвършени сведения, тѣ естествено сж били приети като най-велико и безстрашно племе отъ турски произходъ — хунското, известно на западнитъ европейски народи. Известието, че аваритъ идатъ отъ Азия съ голѣма сила да завладѣятъ Европа, се разпространило по двата брѣга на Дунава и въ византийската столица.

Съ истинска варварска хитростъ, уаритъ-хуни се възползвали отъ тази грѣшка въ името, и като се на-

рекли „Авари“ увеличили ужаситъ на името си и случайтъ на победи. Успѣхътъ имъ е билъ голѣмъ, и тѣй великъ, щото тѣ се почувствували въ положение да искатъ земя и данѣкъ отъ византийския императоръ Юстинианъ. Отначало последниятъ се колебаелъ, но като взелъ въ съображение, че тѣзи „хуни“ могатъ да попречатъ на други варварски племена да нахлуятъ въ държавата му, съгласилъ се да имъ плаща годишенъ данѣкъ, като отклонилъ, обаче, искането имъ за земя. Успѣшна е била тази политика въ течение на петъ години (572—577 сл. Хр.). Между това турцитъ, като не сж могли да постигнатъ целта си, да догонятъ уаритъ, се разгнѣвили тѣй силно, щото всемогщиятъ Ханъ се провикналъ: „тѣ не сж птици да летятъ въ небесата, не сж риби да се скриватъ въ дълбочинитъ на морето: тѣ сж по земята, азъ ще ги залова“. Естествено гнѣвътъ на Хана още повече се засилилъ, като узналъ впоследствие че византийскиятъ императоръ е приелъ благосклонно онѣзи негови възстанали, подчинени роби и ги възнаградилъ съ злато. Той изпратилъ посланици въ Цариградъ, и за първи пѣтъ въ историята, турцитъ се явили въ столицата на византийската държава. Почти повече отъ хиляда години е трѣбвало да изминатъ преди да разрушатъ стѣнитъ на столицата и да издигнатъ знаме на друга вѣра, за да се развѣва по развалинитъ. Даже въ това отдалечено време ужасно е повлияла тази поява на посланицитъ на въображението на цариградското население, което ги е гледало съ ужасъ и любопитство. Юстинианъ билъ упрѣкнатъ за лекотата и довърчивостта му, съ които се е отнесълъ къмъ тѣзи уари, и за измамата, която е била упражнена върху него отъ тѣхъ. Той съзналъ тази своя лекота и тази измама. Той подарилъ на турскитъ посланици разкошни подарѣци и имъ изразилъ благодарностъ учтиво за сведенията, които сж му дали и прискѣрбие за измамата, на която е билъ жертва.

Появата на аваритъ, истинскитъ авари, почва отъ 558 г. и тѣ, възползувани отъ слабия надзоръ на турцитъ, се изплъзвали отъ властта имъ и отъ разпространеното вече известие за страшната имъ сила, напредвали къмъ „града на царетъ“ — Цариградъ, безпрепятствено, тѣй като положението, създадено отъ уаритъ-хуни, е улеснило много тѣхнитъ победи.

Най-напредъ тѣ се установили между Волга и Донъ, като покорявали намѣренитъ хунски племена и други, завземали тѣхнитъ земи. Тѣ не се установили тука и търсѣли по-плодородни области и по-мекъ климатъ. Събрали децата си, стадата си и съ колитъ си тръгнали съ голѣма сила къмъ западъ. Нашествието имъ било победоносно, тѣй като ужасътъ, уплахата, всѣтъ отъ уаритъ, се увеличавали отъ появата на аваритъ, като продължение отъ нашествието на уаритъ. Навлѣзли въ Мизия безпрепятствено, като разграбвали всичко, което имъ се изпрѣчвало, разрушавали всички селища. Застрашавали вече византийската държава. Единствената важна съпротива сж срещнали

отъ крепостта на древния Одесусъ. Тѣ съ великата си сила превъзможнали препятствието, превзели града, разграбили го, разрушили крепостта. Отъ тогава, преди да дойдатъ българитъ (678 г.), името Одесусъ не се споменава, а неговото име Варна добива гражданство, което (варъ) е аварска дума и означава градъ. Отъ Варна аварската конница, съ викове „къмъ града на царетъ“, се спуснали надолу къмъ Византия за плячка, за злато. Тогавашниятъ императоръ Юстинианъ сключилъ миръ съ тѣхъ, като ги е подкупилъ съ разни подарѣци. Следъ смъртта на Юстинианъ, императоръ станалъ Маврикий. Аваритъ напредвали, покорявали славянитъ, които сж населявали области и отвѣдъ Балкана. Уаритъ сж били принудени, при появата на аваритъ, да се оттеглятъ отъ тѣзи области, да освободятъ завзетитъ земи и обрънали своя походъ къмъ западъ. Аваритъ се настанили въ тѣзи земи, обитавани отъ славянитъ, съ които се обхождали жестоко. Нарушили мирния договоръ и съ славянитъ образували владичество, което по своята сила, съперничало съ владичеството на „Божия бичъ“ — Атила.

Въ това време водачътъ на аваритъ билъ Баянъ (582—602), който се отличавалъ съ бистръ умъ за политика и война, и е затвърдилъ владичеството си край Дунава, долинитъ отвѣдъ Балкана. Аваритъ сж били хитри дипломати и употребявали измамливи срѣдства за лесна победа. Тѣ сж стигнали до стѣнитъ на Цариградъ, но като сж видѣли, че невъзможно е да се превземе града за плячкосване, употребили измамливо срѣдство. Въ това време византийския императоръ билъ Хераклий, комуто предложили да се срещнатъ въ околноститъ на Силирия, вѣнъ отъ столицата. Императорътъ приелъ това предложение, безъ да подозира нѣкаква измама, и въ опредѣления денъ напусналъ столицата и тръгналъ на чело на едно голѣмо шествие: необикновено количество багажъ, голѣма свита, театрални актьори, съ сценировкитъ си, копия, коне и др. Императорътъ яздѣлъ на конь на чело на това шествие, като сложилъ на главата си златната царска корона, намѣталъ пурпурната си мантия. Хиляди любопитни зрители го придружавали. Внезапно аварскиятъ ханъ Баянъ съ голѣма сила — конница се явилъ на кржгозора и се спусналъ съ вихрена сила къмъ шествието. Въ последната минута, императорътъ билъ уведоменъ отъ единъ селякъ за намѣрението на аваритъ, което се потвърдило отъ внезапната имъ поява и вихрената бързина. Императорътъ билъ принуденъ да се върне, да пропустне коня си, като хвърлил пурпурната си мантия на земята и успѣлъ да скрие короната въ ржкава си.

(следва)

Членъ на Д-во „Варненски Коренякъ“ може да бжде всѣки, който е живѣлъ десетъ години въ Варна.

Ив. П. Церовъ

ПОСЛАНИЕТО НА МИТРОПОЛИТЪ ГРИГОРИЯ

Въ в. „Варненска поща“, денословъ 13 септември т. г. Хр. Поповъ подъ насловъ „Изъ нашето историческо минало“, изнася текста на пастирското послание, отправено отъ русенския митрополитъ Григорий къмъ духовенството и паството му при обявяването на Освободителната Руско-турска война въ 1877 г.

Преди всичко, една поправка относно твърдението на г. Поповъ, че тоя материалъ не билъ изнасянъ. Обрато, изнасянъ е той, и то напълно въ издадената брошура презъ 1883 година отъ Никола Т. Обретеновъ „Архиерейски послания“.

Помнимъ добре, каква дълбока горчивина изпитахме и ние ученицитъ отъ Петропавловското богословско училище въ Лѣсковския манастиръ, открито отъ знаменития търновски митрополитъ Илариона Макариополски на 11 май 1874 година, когато узнахме, че къмъ 20 априлъ 1877 година бѣ получено въ Търновската митрополия послание отъ митрополитъ Григория съ съдържание противъ предприетата отъ Русия Освободителна война. Нека зебележимъ тукъ, че следъ ненадейната смъртъ на Илариона Макариополски на 4 юний 1875 година, управлението на Търновската епархия бѣ временно повѣрено на Григория Русенски.

Нѣма да се спирамъ подробно върху съдържанието на посланието, необикновено проточено, нито върху това: дали то е издадено подъ натискъ на турската властъ или за нейна угода. Това оставяме четците да сторятъ. Ние ще дадемъ само две-три по-сжщаствени извадки отъ него, и то въ сжщинския му първообразъ, а не както г. Хр. Поповъ го е превелъ отъ печатането му на френски въ цариградския тогавашенъ вестникъ „La Turquie“ и въ книгата на генералъ Паренсовъ „Изъ прошлаго“ на руски.

Извадките сж следни:

„Всеблагий Богъ, който направлява сждбинитъ на народитъ и царствата, е укрепилъ и възвеличилъ славата и могуществото на Османското царство за благополучието и преуспѣване на народитъ, които се намиратъ подъ неговата благотворна сѣнка“.

„Но въ това време, когато Негово Императорско Величество нашия великодушенъ и обичливъ царъ и баща Султанъ Абдулъ Хамидъ (Богъ да му подари здраве и дългоденствие и да укрепи царството му) полага всички свои грижи и старания, за да утвърди равенство, братска

любовъ и напредѣкъ и между всички свои поданици — безъ разлика на вѣра и народност — въ туй именно честито време, се заплашва отъ неприятелъ, който подъ благовидни предлози, но съ прикрити цели, иска да тури спѣнка на тѣзи великодушни и благотворни старания, за да може лесно да постигне прикрититъ си и съсипателни за Османската държавна и за народитъ ѝ цели“.

„На българския народъ се пада високата и свещенна длъжностъ да не жали никакви жертви за славата и могуществото на Османския престолъ, защото никога той не е билъ лишаванъ отъ милостта и благоволенieto на славнитъ османски царе, които въ дълбокото си правосъдие всѣкога милостиво и отечески сж удовлетворявали нуждитъ и справедливитъ негови искания“.

„Прочее призоваваме всички васъ, възлюбени въ Христа наши чада и добри християни, като вѣрни и послушни на светата православна наша църква, да възнасяте сърдечни молитви къмъ Престола на всеблагото Бога да дарува здравие и дългоденствие на Неголо Величество Султанъ Абдулъ Хамидъ; да се молите Богу въ кжжитъ си и въ църквитъ, да дава Той сила и крепостъ на храбритъ и славни османски войски, за да могатъ и сега чрезъ решителни победи да осуетятъ домогванията на всички свои неприятели и по този начинъ да поддържатъ честта и славата на османското оржжие и се въдвори миръ на неизблеми основи“.

Налага се сега една съпоставка между посланието на митрополитъ Григория, издадено въ Цариградъ на 15 априлъ 1877 година и действията на екзархъ Антима презъ 1876 и 1877 години, когато страната ни тѣй тежко пострада отъ турски звѣрщини.

Следъ всеизвестнитъ решения на Цариградската конференция въ 1876 година да се образуватъ въ предѣлитъ на фермана отъ 1870 година две автономни области: *Източна* съ седалище Велико Търново и *Западна* съ седалище София, Митхадъ паша, великъ везиръ тогазъ, свика събрание отъ патриарситъ и всички религиозни началници въ Цариградъ за обсъждане решенията на конференцията. Той поканва и българския екзархъ Антима I; но последниятъ не отиде. Поведението му се смѣтна бунтовническо. Митхадъ паша поиска отъ него да обяви, че не можалъ да присѣтствава на събранието по болестъ, но че е съгла-

В. П. Гочевъ.

Правописна реформа.

Правописниятъ въпросъ е най-важенъ за учащата се младежъ, която се измжчва отъ многото безсмислици въ него. Въпросътъ би могълъ най-лесно да се разреши окончателно, само ако се възложи на нашитъ филолози слависти. Вѣрно е, че и между тѣхъ нѣма да има пълно съгласие, но не може друго-яче. Трѣбва да се усвои мнението, което се решило, и то да се състави съ решение, което отхвърля проекта на конференцията. Дѣдо Антимъ не се съгласи, та Митхадъ реши да се свали отъ екзархийския постъ.

За жалостъ, замисълътъ на Митхадъ паша възприеха и нѣкои българи, начело съ д-ръ Ст. Чомаковъ.

Това, обаче, не стресва дѣда Антима. Напротивъ, презъ августъ 1876 год. той изпрати изъ Европа Драгана Цанковъ и Марка Балабановъ да действуватъ предъ кабинетитъ на великитъ сили за автономно управление на българския народъ, като издадатъ на френски и надлежната за това книга. Сжщевременно екзархътъ отправя до Петроградския митрополитъ Исидоръ изложение за ужаснитъ злодеяства на турцитъ въ Панагюрище, Батакъ, Перушица, Брацигово и въ цѣлата ни страна, като го молилъ да прочете изложението и на императора Александра II, на което импаторътъ написалъ: „Да се освободи България!“

Турското правителство се опита първома да склони екзарха самъ да си даде оставката. За тази целъ то поиска съдействието на нѣкои наши владици и свѣтски лица. Ала на единитъ и другитъ екзархъ Антимъ отговори, че народътъ е само, който може да иска оставката му. Тогазъ се написва единъ протоколъ съ нѣкакви си три обвинения противъ дѣда Антима, та правителството разпорежда да се повикатъ епархийскитъ владици за избиране новъ екзархъ, а на екзархъ Антима се връчва на 17 априлъ 1877 година уволнително писмо.

Уволнението му стана петъ дни следъ издадената въ Кишеневъ прокламация отъ императора Александра II за обявяване отъ Русия война на Турция. На 17 юлий пѣкъ турското правителство изпрати сваления екзархъ на заточение въ Ангора.

Тѣй неизмѣнно и решително екзархъ Антимъ I изпълни своето високо предназначение и съ своя неумолимъ характеръ остави навѣки, като старъ народенъ, най-умилителенъ подвигъ и примѣръ на доблестъ и величие.

Причина за разногласия сж приложенията на принципитъ, които се взематъ за основа. Тия принципи сж два: *фонетиченъ* и *етимологиченъ*. Споредъ фонетичния принципъ трѣбва да се пише тѣй, както се изговарятъ думитъ. Напримѣръ, ще пишемъ рокъ, но рога; ропъ, но роби; гратъ, но градове и т. н. Споредъ етимологичния принципъ трѣбва да се държи смѣтка за правописа, на който сж писани старитъ книги още отъ времето на царъ Симеона. Въ такъвъ случай трѣбва да въведеме буквитъ *ѿ*, *ѿж* и др. Явно е, че правописътъ не може да бжде нито чисто фонетиченъ, нито етимологиченъ. При наредба на удобенъ правописъ трѣбва да се иматъ предъ видъ двата принципа. Да се следва, както казватъ златната срѣдина.

Правописътъ трѣбва да бжде лесенъ за усвояване и да бжде основанъ на разумни начала. Единъ такъвъ правописъ трѣбва да се основа на следнитъ начала:

1. Всѣки звукъ да има само единъ знакъ.

2. Да нѣма букви, които въ разни случаи се произнасятъ разнo.

3. Да не се употребяватъ излишни букви въ писане на думитъ.

Въ нашия правописъ не сж спазени тия начала, затова ученицитъ се измжчватъ още отъ първо отделение чакъ до осми класъ.

Буквата *ж* е съвършено излишна. Въ старобългарския езикъ тя се е произнасяла жм или жн: джмбъ (джбъ), жмбъ (жбъ). Ромѣнската рѣка Джмбавица е въ сжщность джбавица (отъ джбъ). Въ старобългарския езикъ *ъ* се е произнасялъ като *ж*. Буквата *ж* следъ време се е приравнила съ *ъ* и станала излишна. Сега не бива да пишемъ джбъ и жбъ, а дѣбъ и зѣбъ.

Буквата *ъ* е знакъ за *ж*. Тая буква не бива да се поставя въ края на думитъ. Напримѣръ, въ думата вѣлкъ въ срѣдата се произнася като *ж*, а въ края на думата не означава звукъ. Какви обяснения ще дадемъ на 7 годишното дете да не произнася *ъ* въ края на думитъ? Тая безмислица е причина децата да пишатъ мамаъ, а не мама.

Членътъ въ края на думитъ е *тъ* или *ятъ*, та, то; а не *тъ*, та, то. Правописната реформа, изработена отъ нашитъ професори въ 1892 година на времето създаде голѣмъ шумъ, защото се намѣсиха политикани, които нѣмаха и най-елементарни познания по въпроса. Тѣ въздигнаха *ъ* въ края на думитъ за пазителя на българския езикъ — да

Д-ръ П. Д. Скорчевъ

Исторически прегледъ на германскитъ заемки въ нашия народенъ говоръ (2)

Следъ оная предисторическа доба, когато сме направили изброенитъ въ миналата статия старинни заемки отъ нѣмски, ние, подиръ създаването на българската държава, вече не сме имали никакъвъ допиръ съ германци та до преди 60-70 години презъ нашето историческо минало не сж проникнали никакви нѣмски думи въ нашия народенъ говоръ.

Едва въ най-ново време, презъ втората половина на миналото столѣтие започва да се внасятъ въ нашия езикъ нѣмски думи отъ наши търговци, градинари, студенти: барабой, кромпиръ, глечъ, тарга, шунка, кифла.

Обаче първата голѣма вълна която залѣ нашия езикъ не дойде направо, а чрезъ руско посредство ведно съ рускитъ освободителни войски. Съ създаването на наша войска подъ руска команда цѣлиятъ оня гѣмжелъ отъ нѣмски военни думи нахлули масово въ руския езикъ при обновата на Петра Велики изведнажъ се изсипа въ нашия опустѣлъ воененъ езикъ, отъ които последниятъ и до днесъ не се е отърсилъ. Създадохъ се вече наши домашни *фелдфебели* и *вахмистери*,

които скоро се научиха чевръсто да боравятъ изъ прѣснонатѣпканитъ *цейхгаузи* — сега вещеви складове. Полковнитъ ни се разпредѣлиха на дружини и *роты*. Думата РОТА е отъ латински произходъ, но е влѣзла въ употреба у нѣмцитъ още презъ 1205 год. и отъ тѣхъ е минала у руситъ. Тя произлиза отъ лат. *rupta, ruttta, rotta*, т. е. откъсъ войници плячкаджии — отъ *ruptro* — кжсамъ, чуля (срав. кор-руппирамъ); въ старофр. *rote* значи тѣпла, малка войскава частъ.

Отъ руситъ ни сж донесени още следнитъ нѣмски военни думи:

ФЕЛДФЕБЕЛЪ, *Feld-webel, weibel*, т. е. полски разсылень (рус. разсылный, сылатъ — пращамъ).

ФЕЛДШЕРЪ, *Feld-scher (-er); sche-gep* значи „рѣжа“, т. е. полски ранорѣзъ (ачъ); срав. *Tuch-scher* — сукнорѣзъ.

ЕФРЕЙТОРЪ, нѣм. *Gefreiter*, т. е. войникъ „освободенъ“ отъ стоеене на постъ; въ артилерията ефрейторътъ се нарича „канониръ“ и „бомбардиръ“, т. е. обслужващъ „бомбарда“ (метателна машина, после кжсо широко оржие).

ВАХМИСТЪРЪ, кавалерийски фел-

дфебелъ, нѣм. *Wacht-meister* — тѣй се е наричалъ назначениятъ отъ еснафа уредникъ на нощната стража; думата е пренесена презъ 1573 год. въ войската, а ограничението ѝ само за конницата е отъ ново време.

РОТМИСТЪРЪ, кавалер. капитанъ, отъ *Ritt-meister*, отъ *reiten* — езда; *Reiter* — *Ritter* — ездачъ — рицаръ — кавалеръ (исп.); у насъ кавалери имаме само „паркетни“. *Форейторъ* — *Vor-reiter* — преденъ ездачъ, който езди предния чифтъ коне на оржидието.

ЩАЛМАЙСТЕРЪ, началникъ на конюшнитъ, *Stall* — конюшня. (рус.) ГАУПВАХТА, нѣм. *Haupt-wacht*, — *wache* — главна стража; седалището ѝ въ по-голѣмитъ гарнизони, гдето е ставало арестуването на провинили се чинове.

ЮНКЕРЪ, нѣм. *Junc-herro*, т. е. младъ господинъ — тѣй се наричали отроцитъ на графове, едри земевладѣлци (за това партията на „юнkerитъ“ — едритъ земевлад. въ Прусия преди войната); всички тия *junc-herro* сж постѣпвали въ военни училища — „юнkerи“.

МУЩУКЪ значи: 1. наустникъ на военна трѣба, на папираса; 2. юздичка на конь; по солдашки се казва „юздечка“ отъ рус. „юздечка“, узда — юзда! затова: рус. об-уздавамъ бѣлг. об-юздавамъ!

БЛЕХОКЪ, отъ *Blech* — тенеке;

тѣй се наричаше металическата плочка на предишнитъ войнишки поясоци рус. поясокъ — поясче; нашитъ войници казватъ по руски още: „котелкѣ-та“ вм. котле — рус. котелѣкъ, лѣкъ.

РАНИЦА, нѣм. *Ranzen*, отъ *ganz* — торба.

ЛАГЕРЪ, отъ общъ корень съ легло, легловище. Войскитъ ни излизатъ да лагеруватъ на лагеръ, а сега, отъ маневритъ насамъ тѣ вече слава Богу, стануватъ на станъ.

Въ първитъ години следъ освобождението нашитъ офицери носѣха бакенбарди (*Backe* — буза, *Bard* — брада), екселбанти (*Achsel* — рамо, *Band* — връзка), отъ чортова кожа бѣлъ кителъ (*Kittel* отъ араб. *кутн* — *Cotton*, т. е. памукъ). Кавалерийскитъ ни офицери отъ онова време се перчеха съ шлемъ и перчатки, придрънкваха съ шпори (*Sporn, gep* — махмузъ на пѣтелъ) и флиртуваха съ новоизлупенитъ афиерши.

Нашитъ военни носѣтъ около врата си галусникъ, отъ нѣм. *Hals-tuch* — вратовръзка. Тѣ си правѣха шанца, нѣм. *Schanze*, т. е. вършина, съчки, укрепление отъ плетъ и вършина.

ГАУБИЦА, нѣм. *Haubitze* отъ чешки *houtnice* — пращка; отъ нѣм. *haubitz* произлиза френ. *Obus*, обузъ, т. е. гаубиченъ снарядъ (рус.).

ГИЛЗА, нѣм. *Hülse* — шушулка на зеленъ бобъ.

не се смѣсвалъ съ сръбския! Имаше се предъ видъ Македония, въ която сръбитѣ водѣха пропаганда. Измислиха нѣкой попъ Стоянъ, който починалъ и сръбитѣ твърдѣли, че билъ сръбинъ, а не българинъ. Благодарение на тѣ, който билъ написанъ въ края на името му, установило се положително, че попъ Стоянъ билъ българинъ, а не сръбинъ, както писа неотдавна проф. Баланъ, тѣ не попрѣчи на сръбитѣ да взематъ Македония. Тѣ не можа да я запази. Загубихме Македония (и Добруджа) не поради правописа, а поради нашата дипломатия.

Изчислено е, че отъ 11 печатни страници, едната се пада на тѣ (въ края на думитѣ). Тоя тѣ е причина всѣка година българскиятъ народъ да плаща стотици хиляди левове за вѣтъра.

Сръбскиятъ езикъ се отличава отъ българския по много особености, затова не бива да се дава голѣмо значение на тѣ. Най-главнитѣ отличия на български езикъ отъ сръбския сж следнитѣ!

1. Въ български езикъ падежитѣ, сж изключение на звателния и винителния, сж изгубили значение. Отъ старитѣ падежи (родителенъ, дателенъ, творителенъ) имаме само останки.

2. Въ български езикъ нѣма неопредѣлително наклонение (infinitif). Това наклонение е запазено въ сръбския езикъ.

3. Само въ българския езикъ въ края на думитѣ има членъ тѣ, та, то.

4. Само въ българския езикъ се употребяватъ двойни лични мѣстоимения (мене ме, мамо, змей либи. Тебе те избрахъ за училищентъ на-стоятель. Него го наказаха и др.).

5. Само въ български езикъ сравнителната степенъ се образува съ по-, напр. тихъ — по-тихъ; бързъ, — по-бързъ; младъ — по-младъ. На сръбски: тих — тиши; брз — бржи; млад — младши.

Ето нѣколко сръбски изречения, отъ които се види киква разлика има между двата езика:

Имате ли печеног меса?
Седох на зелени трави.
Найраднѣ едем црнога хлеба.
Разговарао сам са своим комшиюм.

Тражим каквог човека, кой че ми однети мое ствари на железницу.

Буквата п е излишна. У насъ тѣ се произнася като я и като е. Въ западното българско наречие тѣ се произнася само като е. Тамъ никога не ще чуете да се произнася мляко, хлябъ; а млеко хлебъ. Наприм. въ Враца и учителтъ, и ученицитѣ изговарятъ хлебъ, млеко. Буквата ѣ е причина да нѣма въ говора ни единство. Ако вмѣсто тѣ пишехме

я и е, навсѣкжде думитѣ щѣха да се произнасятъ правилно споредъ литературното наречие. Изговаряне-то мляко, хлябъ, лято е по-благозвучно отъ млеко, хлебъ, лето. По тая причина вмѣсто тѣ трѣбва да се пише я и е. Думитѣ, които пишешъ съ тѣ не сж много и такава една промѣна не ще създава голѣма спънка при изучаването на правописа.

Буквата ъ може да се запази само за умякчение на нѣкои съгласни. Да се пише конѣтъ, а не конятъ е безсмислица. Мждростъ, радостъ, учителтъ и други думи трѣбва да се пишатъ безъ ъ. Има ла смисълъ да пишешъ учителтъ, мждростѣта, твърдостѣта, когато въ думата учителтъ ъ се произнася като я, а въ мждростѣта, твърдостѣта не означава заукъ?

Както вижда читателтъ, правописниятъ въпросъ не е въ сжщностъ толкова сложенъ. Но у насъ има още много консерватори. Тѣ мислятъ, че една по-радикална реформа е светотатство. Тя ни отдалечавала отъ старобългарски езикъ! Въ сжщностъ правописътъ нѣма нищо общо съ промѣна на езика. Пишемъ ли споредъ единъ или споредъ другъ правописъ, езикътъ ни все си остава български езикъ. Всѣки езикъ съ течението на времето се промѣня. Днешниятъ новобългарски езикъ е произлѣзълъ отъ старобългарския. Вземете даже езика на който се пишеше преди 50 години и сравнете съ днешния, ще видите колко промѣни сж станали. Нима преди 50 години можеше да се пише правописъ: обява, географски и т. н. Това щѣше да се счита престъпление. Днесъ за нашитѣ уши е по-благозвучно да слушаме правописъ, а не правописание; обява, а не обявление; географски, а не географически и т. н.

Между многото възражения на по-радикалния правописъ има и такива: „погледнете английския правописъ; колко е труденъ и пакъ не се промѣня“. Тия господа забравятъ, че Англия не е била подъ чуждо робство. И английскиятъ езикъ е еволюиралъ, обаче нѣма прекъсване въ английската писменостъ. Това е причина правописътъ да не се промѣня лесно. У насъ въпросътъ стои иначе. Нашата писменостъ бѣ почти изчезнала. Новата ни литература почна да се развива при особени условия. Почнахме да пишешъ на тѣй наречения славянобългарски езикъ, като за основа се вземаше църковнославянскиятъ езикъ, който е доста отдалеченъ отъ старобългарския езикъ и е нагоденъ къмъ руския езикъ.

У руситѣ сжщо имаме правописенъ въпросъ. Сега той е радика-

Петъръ Петковъ

Каква трѣбва да бѣде курортната ни политика

Градъ Варна следъ европейската война преживѣ и преживява тежки дни на изпитание и нищета.

Това обстоятелство принуди гражданството да търси изходъ отъ създаденото положение. Разрешението на този въпросъ не закѣснѣ, макаръ че това бѣше само една палеативна мѣрка, като се объяви градътъ за курортенъ. Но това се налагаше отъ природнитѣ красоти, неговитѣ околности и съчетанието на всички природни, изисквания за единъ курортъ.

Така градъ Варна се объяви като курортъ, който ежегодно привлича повече посетители. Обаче, за забелязване е, че докато първоначално се увеличаватъ курортиститѣ българи, последнитѣ години се забелязва тѣхното намаление, което се дължи на не добрата осведоменостъ и гласностъ, че живота въ Варна билъ скѣпъ. Това именно принуди общинската управа да ревизира тази година курортната политика по въпроса на продоволственитѣ цени по ресторантитѣ и на квартирния въпросъ, като нормира наема на квартиритѣ. И, ако направимъ една равномѣрка, сравнение съ живота презъ курортния сезонъ на Варна и другитѣ курорти, може да констатираме, че въ Варна той е билъ по-лекъ и износенъ още повече, че въ Варна ние имаме едно превъзходство на условията и развлѣченията за животъ.

При това се дава подкрепата отъ страна на държавата, чрезъ дирек-

но разрешенъ. И тамъ се махнаха въ края на думитѣ (въ руски езикъ тѣ не се пише въ срѣдата на думитѣ) и ъ. Но ще се каже: „този правописъ е болшевишки“. Това не е вѣрно. Новиятъ руски правописъ е изработенъ отъ руската академия на наукитѣ презъ времето на царска Русия. Многото консерватори правѣха спънки за въвеждането му. Болшевицитѣ го възприеха и го въведоха. Но тоя правописъ не е тѣхно дѣло. Сега и рускитѣ емигранти въ Прага и Парижъ пишатъ споредъ тоя правописъ.

Въ София комисия, назначена отъ Министра на народната просвѣта, преглежда българския правописъ за да го поправи. Мжно може да се повѣрва, че съ новия правописъ ще се махнатъ всички недостатѣци. И новия правописъ ще съдържа повечето отъ посоченитѣ недостатѣци на сегашния и миналия правописи. Въпросътъ за единъ правиленъ правописъ ще си остане отворенъ още за дълги години.

цията на Б. Д. Ж. съ намаленията за пжтуване, които намаления трѣбва да се правятъ за идущата година отъ 1 май до 31 октомврий.

Но въпроса за курортната ни политика не се изчерпва само съ лѣтовницитѣ българи, защото Варна като курортъ е вече известна въ цѣла централна Европа, което се потвърждава отъ факта, че се посещава отъ чехословаци, унгарци, австрийци, ромънци, поляци и др.

Отъ нѣколко години виждаме числото на чужденцитѣ лѣтовници да се увеличава, независимо отъ олимпиадата въ Берлинъ и тазгодишното изложение въ Парижъ. Но за да се надяваме следващитѣ години на още по-голѣмъ брой лѣтовници чужденци, трѣбва да се уреди въпроса съ визитѣ, защото съгласно министерската заповѣдъ публикувана въ Д. В. отъ 28 VI т. г. чужденецъ лѣтовникъ, който не се регистрира въ курортното бюро до 3 дни се глобява, и ако това не направи въ срокъ отъ 8 дни, отказва му се даването на изходна виза и плаща на границата, при напускане на страната двойна входна виза.

Това именно обременява чужденцитѣ още повече, че не сж информирани правилно.

За да се надяваме идущата година на голѣмъ брой чужденци, необходимо е общинската управа, курортния съветъ и курортната дирекция да направятъ нужното за да се облекчи положението на лѣтовницитѣ чужденци, които идватъ въ Варна на лѣтуване.

Това се налага отъ обстоятелството, че лѣтовницитѣ чужденци, които отиватъ на лѣтуване въ Италия и Югославия не имъ се иска никаква виза, значи правятъ имъ се всички отстъпки, за да се облекчи и улесни идването на чужденци лѣтовници. Едновременно съ това трѣбва да се въведе специална туристическа валута, каквато има въ Италия и Югославия.

У насъ Б. Н. Б. дава 30% премия за валутитѣ на Англия, Германия, Съед. Щати, Франция, Швейцария, но кой чужденецъ отъ тѣзи държави ще дойде на курортъ въ Варна?

Ето защо налага се да се създаде туристическа валута за ония чужденци, които идватъ най-много въ Варна. Обаче най-малкото което може да се направи да се постигне съ държавитѣ, отъ кждето идватъ най-много лѣтовници, една туристическа спогодба подобна на тая съ Германия.

По тоя начинъ може да се постигнатъ резултати, а именно масо-

ПАТРОНДАШЪ, нѣм. Patronentasche = чанта за патрони.

КУХНЯ, стнѣм. Kuchina, отъ лат. cucina. Младитѣ български домакински сж идването на руситѣ почнаха да готвятъ на мждетѣ си руска *капуста*; руската дума „капуста“, зеле, е взета отъ нѣмски *Karppus-Kohl*, т. е. „зеле капуста“, холанд. *Cabuis-cool*; думата е латинска: *caput* = глава (зеле).

БАРАБОЙ, картофи отъ Бранденбургъ, чехски *bramburky*: отъ тукъ: *brъnbale* (дръндале). Срав. какъ о. Паисий е побългарилъ „Мавро Орбини“ въ „Маврубиръ“!

КРОМПИРЪ, отъ нѣм. Grund-Birne = почвена круша, гулията на *Helianthus tuberosus*, тур. ер-алмасъ.

ШУНКА, отъ *Schinken* (der), т. е. бедро (*Schenkel*) бутъ (тур.) диалект. *Schunke*.

КРЕНВИРШИ, нѣм. *Kren-Würste*, т. е. хрѣн-ови надениччи.

СУПА е пофренчена отъ нѣм. *Supen* = *Saufen* = сѣрбамъ, лоча; срав. чорба отъ араб. шорбе, т. е. сѣрбало, питие (срав. още шурубъ).

Виенскиятъ *Шницелъ* който и на нашенска трапеза е лакомо блюдо иде отъ *schneiden, schnitzen* = рѣжа. *Schnitzel* значи „отрѣзки“, парчета които отпадатъ при рѣзането. За много отъ нашитѣ сладкиши ние употребяваме *Бак-пулверъ*, т. е. пичи-прахъ.

ЩРУДЕЛЪ е едно сладко виенско

тѣстено; думата значи въртопъ, водвъртежъ; изпърво сж завивали това тѣстено като охловъ—витка.

Днесъ твърде е на мода да се казва и употребява *шлагзана* и вече никоя по-висша дама не може безъ тази „бита сметана“. Отъ чешка „сметана“ нѣмцитѣ сж пѣкъ сътворили своята дума *Schmetterling*, пеперуда (мѣхава и мазна), срав. англ. *butter-fly* = маслена муха.

Лѣте улицитѣ ни биватъ проглушени отъ „козуначени“ *кифли*. *Kirfel* по виенски значи още празъ; нашитѣ заострени франжели въ Мюнхенъ се наричатъ *der Kirpf, Kirfel*. Думата произхожда отъ лат. *Cirpus* (чети: кипус), т. е. заостренъ колъ. Виенскитѣ *Kirfel* сж като месечинка-второжка (френ. *Croissant*) — за това кифлоподобнитѣ гамети на тропическата малария въ Австрия се казватъ *Kirfel*; у насъ по глупаво подражание ги наричаме „полумесеци“, каквито тѣ не сж.

Нашитѣ тръбовидни съ кремъ напълнени *вафли* се приготвятъ отъ нѣмски *Wafel'n*, т. е. плоски шупливи бисквитоподобни кори, които сж набраздени на малки ромбчета та наподобаватъ вошена пита — *Honigswabe*; *Wabe* значи собст. „тъканъ“, отъ *weben*.

Нашитѣ домакински сж изтънко познати още и съ *вайсбрать* (*Weiss-Braten*) = бѣло-печено, пиле *ангелмахъ* (*an-gemacht* = забъркано на

каша), *ростбрать* („печено на скара“), *лебървурстъ, лебъркезъ* (*Leber* = черъ дробъ, *Käse* = сирене), *Mettwurst* — *Mett* значи „месо“ срав. англ. *meat*. Обаче всички тия думи, както и „*бутербродъ*“ (масло-хлѣбъ) сж въ нашия езикъ отъ най-скорошенъ произходъ и не сж станали всенародно достояние.

БИРА макаръ и архинѣмско питие — *Succus cerevisiae* — произхожда отъ манастирско-латински отъ 6—7 ст.: *biber*, мн. ч. *biberes*, т. е. „питие“, отъ *bibere* = пия. Вино, бира и пиене вирѣятъ въ манастиритѣ най-добре!

*

Една областъ гдето нѣмската дума напоследѣтъ най-безразборно се шири е нашата промишлено-занаятчийска терминология. Ние грабимъ безъ всѣко стѣснение отъ всички кжтища на богатата германска индустриално-машинна номенклатура думи и думици — безогледно, често безъ нужда и оправдание, само за леснота, безъ ни най-малко желание и стремежъ да ги попремѣнимъ поне цо годе по нашенски. Ние четемъ изъ новитѣ въ вестницитѣ, слушаме изъ нашитѣ работилници за *шлайфмашини* (*Schleifen* = точка), *шайби* (питка, кржгла плочка), *курбели* (ржчка), *тарги* (Траге=носилня), *шайги* и *шандове* (*Stand*=ставка, будка); всѣки *шлосеръ* (отъ *Schloss* = ключалка) у насъ борави

съ *бормашини* (*bohren*=пробивамъ съ шперцъ, (*Sperr-schlüssel*), *фуги* (отъ *fügen*=прилѣгамъ къмъ нѣщо) и *болтове*; дърводѣцитѣ ни работятъ съ *банцигъ* (*Bandsäge* = ивицоподобенъ трионъ), *шперплатъ* (*Sperrplatte*=възпирача — цепенето — дѣска отъ напрѣжки напепени дѣсчени пластове), *шмиргелъ, шелахъ* (*schel* = луспа, наподобява рибешки луспи), *дубелъ* (дървенъ клинъ вбитъ въ стената за забиване на гвоздеи; желѣзни дубелчета за приковаване на електр. *шнуръ*); електрическиятъ ни люде си играятъ съ *фасунги, шпелели* (*Stöpsel*=затулка) и *курцшлусъ* (кжсо съединение) безъ да имъ трепне око, шофьоритѣ ни проумяватъ отъ *пuffers, бремзи* и *фелги*; *камгаръ* (*Kamm* = гребенъ, чесало, *Garn*=прежда), *кунцъ* (*Kunst-seide*=изкуствена коприна), *гешефтъ* *гланцъ, клана, балъ, тилшлайферъ* (*Läufer*=бѣгачъ: пробѣгваща по цѣлата маса покривка), *месингъ, колба, тигла, цигла, шлепъ* (*Schleppen*=мѣкна, влача), *шлейфъ, шифовка* и *коркови* запушалки се въртятъ изъ устата на всинца ни.

(следва краятъ)

Четете редовно и разпространявайте в. „Варненски Коренякъ“.

ВАРНЕНСКИ КОРЕНЯКЪ

ИЗОПАЧАВАНЕ ИСТОРИЧЕСКИ ФАКТИ

Случайно, като прелиствах старите броеве на един от местните вестници, попаднах на едно описание на тържеството по откриване местния градски театър за първи път. Прочетох това описание и останах поразен от смелостта на един бивш кмет да се изрази по следния начин: „Когато станах кмет на гр. Варна, мина ми през ума да взема инициативата, като кмет, да се построи в гр. Варна един общински театър с всички удобства, за да се дължи една празнота в града и пр.“ Възпроизвеждаме само тези думи от речта на бившия кмет, за да изтъкнем, до колко чувството на самохвалство е завладяло чувството на бившия кмет.

Онѝзи граждани от присъствуващите при откриване на общин. театър, които знаят действителността, истината за почина по постройката на театъра, сж останали очудени, като че не се е намѝрил друг кмет преди неговото кметуване, който да взел почина, когато всички знаем, че до тогава имало е кметове, които сж достойнство сж заемали кметския стол, колко безшумно, скромно сж работили, творили и никога не сж изтъквали своята ползотворна дейност, тъй като тази дейност сама по себе си е говорила похвално за тях.

Изявлението, следователно, на бившия кмет следва да се поправи въ полза на самата истина, защото не трѣбва да остане, да се запише въ историята на гр. Варна едно неоправено изявление изопачающе един исторически факт.

За установяване самата истина и печатно, ние се постаряхме да прелистим общинския вестник и намираме, че *починът* за построяване общински театър, е даден от бившия кмет г. Жеко Ив. Жеков. Това бѣ през 1898 год. Общ. съвет е бил сезиран с този въпрос и сж решение № 43/98 год. е постановил постройката на театъра, като се обявил конкурс не само между български архитекти, вещици, но и между иностранны, за план на модерен театър, като сж обявили и премията. Постѣпали бѣха доста планове от български и иностранны вещици. Назначена бѣ комисия за одобрение на най-сполучливия план на театър, като се взема въ съображение, че от двѣ страни на театралното здание да има дюгани за доходец, тъй като общинския съвет е гледал и веществената страна. Комисията бѣ одобрила един италиански план, авторът на който е получил първата награда. Всичките планове бѣха изложени въ зала „Съединение“ за гражданитѣ. Отдаването на търг постройката на театъра се обуславуваше от финанситѣ на общината, които бѣха много оскудени въ това време и тъй остана издигането на театралното здание за по-благоприятни времена. През 1900 год., когато г. Коста Ранков седна на кметския стол, поде сжщата идея, като продължение на идеята на бившия кмет г. Жеко Ив. Жеков и сезира общ. съвет сж този въпрос, но построяването по одобрения план на театър да стане на концесионни начала. Сж решение от 7 август 1900 г. общ. съвет

во посещение на чужденци лѣтовници, които ще оживят живота на градъ Варна и ще създадат животъ на осакатената от войната Варна и на край държавата ще има по-голям полза от постѣпление на чужда валута от лѣтовници чужденци, подобно на Италия и Югославия.

постановява да построи общински театър на концесионни начала, но по финансови прѣчки и това решение остана неосъществено.

От всичко гореизложено, излагайки званични данни, следва да се приеме, че *първият почин* за построяване общ. театър, сж одобрен план и премиран е взет от бившия кмет г. Жеко Ив. Жеков. Един общественик трѣбва да се отличава сж скромност, и нека неговитѣ дѣла да говорят за него.

Наистина след изминаването на двадесет и повече години, след подобрене финансовото положение на общината, се построи театъра въ времето на *друг кмет*, който е поделъ почина на бившия кмет г. Ж. Ив. Жеков и следователно, не може да се говори, че „мина ми през ума, като кмет да се построи общ. театър въ града“, като че първият почин е взет от него.

Ние сж тези редове искаме да изтъкнем самата *истина*, за да поправим грѣшката на бившия кмет относно взетия първи почин, който заслужава, обаче, да се похвали, че въ негово време, при подобреното финансово положение на общината е могъл да осъществи постройката на театъра.

С-въ
бивш общ. съветникъ.

Осждително поведение

Варненските лозари от 1933 г. до днес сж ошети от фирмитѣ износители на грозде сж значителни суми. Нѣма да споменаваме имената на тези фирми-износители за сега, но ще чакаме да видим края на гроздоизноса и как сж уредили тези фирми смѣтките си сж варненските лозари, които изнемогват. Сведенията, които сме събрали, говорят некрасиво за тези търговци. Този жизнен въпрос трѣбва да се уреди от Експортния институт, а не да се заставяват беднитѣ, ошетенитѣ лозари да завеждат дѣла против търговцитѣ-купувачи. Редовно е тези последнитѣ да депозират сумата, срещу която ще закупват грозде, въ Бълг. земл. банка, да се обяви това въ вестницитѣ за знание и за всѣка покупка да се дава чекъ на продавача, за да вземе сумата от банката. Този начин мислим, дава пълна гаранция на продавачитѣ, че стойността на продаденото от тях грозде е обезпечена. Ще се повѣрнемъ.

Жалейка

Варненското К. П. Ик. Д-во „Варн. Кореняк“ сж прискрбие съобщава на варн. кореняци за смъртта на дружествения членъ

К. Шишмановъ

корененъ жителъ на гр. Варна починалъ на 12 тогъ въ Варна. Въчна му память!

Недавна се разгледа въ Областния сждъ едно гражд. дѣло за едно лозе от 3 дек. и 8 ара въ мѣстн. „Рупи“, което е почнало от 1910 г. за собственост и се свършило въ първитѣ числа на 1937 г., т. е. цѣли двадесет и седем години. Спорътъ между н-цитѣ на Н. П. и н-цитѣ на А. Първитѣ сж спечелили дѣлото и дѣлбата настѣпва. Въ сждебнитѣ анали много рѣдко се срещатъ подобни дѣла.

Четете в. „В. Кореняк“

ОТЪ МИНАЛОТО ХРОНИКА

Любезенъ бѣ г. Димитър Н. Мухтаровъ, нашъ съгражданинъ, да ни предаде за напечатване една записка от 6 мартъ 1887 год. написана от баща му г. Никола Симеоновъ Асеновъ, до г. Михаилъ К. Колони, бившъ кметъ, неговъ сродникъ. Ето самата записка:

„Днесъ, 6 мартъ 1887 г. Никола Симеоновъ Асеновъ сж моя домъ, при нарочно опредѣлена сговорка (среща) сж сродника си Михаилъ Хр. Костовъ Колони, като се събрахме двамата и следъ дълги мисли и разпави по културни и народополезни прибавки за благоденствието и за разузнаването и на България от другитѣ народности и държави, (казвайки не е достатъчно само освобождението ни) но сега трѣбва да я уреждаме благотворно сж украсяване на идеални плодотворни красоти, а пъкъ кой е този, който не знае какво, че всичко земно тука въ бѣлия свѣтъ остава — остава ама, ний какво ще оставимъ, ако не се погрижимъ да направимъ и набавимъ сж това, кое е най-нужното. Ето сродниче Михалаки, и то се знае и се разбира, че ний бедни ще умремъ, но поне и туй сж имаме да дадемъ, за да свършимъ сж ползотворни и реални красоти и сж чуждия свѣтъ, защото трѣбва да имаме и добри сношения сж чуждия свѣтъ, а пъкъ за това сж нужни два стана сж едно име: 1) да се основе българско параходно дружество (компания) и 2) Българска търговска сбирка (търговска кжща). Тези двѣ ядра, като съставляюща от интересанти и умни людие, и нуждающа се да умножаватъ своитѣ капитали, азъ мисля и така е, че тѣ сж тези институти ще пренасятъ голѣми и само голѣми, както за своята, тъй и за държавната хазна полза, а за повдигането на българското име и култура — тѣ ще бждатъ въ услуга на най-големо и велико реноме и термации за цѣлия български народъ. И ето за това и ти сега като по-прочутичкъ и уважаванъ вземи грижата, за да се основатъ тези двѣ тѣпърво належащи фактори — стана. Безъ тия никога и въ никое време не може българското име и културата му да се въздигне и да се подире. А пъкъ знай, ако бихъ ималъ три очи, едното бихъ далъ още сега. Сега сбогомъ и ме подѣржай въ течението на работитѣ, защото азъ зная ползата и сладостта и на двѣта тези станове!

(п) Никола Сим. Асеновъ
(Предаде ни г. Д. Мухтаровъ, че тази записка е написана сж български думи, но сж грѣшки букви. Б.Р.)

Списъкъ

на членоветѣ на „Варн. Кореняк“
(продължение отъ бр. 21 — год. VII)

- 176 Христофоръ Джуровъ, адвокатъ
- 177 Николай Пеневъ, химикъ
- 178 Моско Грънчаровъ, сжд. изп.
- 179 Д-ръ Илия Илиевъ
- 180 Василь Д. Видинлиевъ, пенсон.
- 181 Василь Н. Поповъ, пенсионеръ
- 182 Иванъ Атанасовъ, свободенъ
- 183 Василь Кжтевъ, т. надзирателъ
- 184 Дим. Ганчевъ, чиновникъ
- 185 Дим. Пап. Димитровъ, счетов.
- 186 Кирилъ Мирославовъ, журнал.
- 187 Георги Ант. Поповъ, свободенъ
- 188 П. Юрдяковъ, адвокатъ
- 189 Петъръ Статевъ Грудковъ, чин.
- 190 Мих. Ив. Церовъ, чиновникъ
- 191 Ат. х. Вас. Боневъ, чиновникъ
- 192 Лефтеръ Топаловъ, лозаръ
- 193 Хр. Хараламбиевъ, търг. пжтн.
- 194 Димитъръ Ивановъ, свободенъ
- 195 Ставри Василевъ, кафедрия
- 196 Щеряна Ст. Василева, домак.
- 197 Коста Панайотовъ, пипинеристъ
- 198 Георги Михайловъ, просбопис.
- 199 Илия Вейковъ, готвачъ
- 200 Мавроди Я. Мавродиевъ, своб.
- 201 Коста Н. Ивановъ, свободенъ
- 202 Израелъ Монтаянъ, търговецъ
- 203 Тодоръ Тодоровъ, чиновникъ
- 204 Ник. Р. Богданова секр. обл. сждъ
- 205 Николай П. Табаковъ, чинов.
- 206 Л. Праматаровъ, чиновникъ

(следва)

Неправилна е практиката на общин. технич. отдѣление, респ. общ. управа да събаря недвижимъ имотъ за разширение на училищнитѣ дворове или улици, безъ да плаща стойността, или да предвижда въ последствие частъ отъ стойността въ бюджета си. Това е законно. Откриването на улици трѣбва да става постепенно, като се предвижда всѣка година известна сума. По този начинъ гражданитѣ, чиито имоти се отчуждаватъ, да останатъ довольни, а не да роптаятъ.

Неокачествима постѣпка. На 9 т. м. къмъ 9 ч. пр. пл. пресичайки жгѣла на ул. ул. „Кн. Александъръ“ и „Царъ Борисъ“, гдето има пощенска кутия, бѣхме свидетели на следното: пощенскиятъ служител отвори кутията, за да вземе оставенитѣ писма, извади нѣколко писма сж бѣли пликове, адресирани за София. Възмущението на служителя бѣ ужасно и ни показа, че гореща угарка била хвърлена въ кутията и попаднала върху едного писмо, на което пликтъ бѣ малко обгоренъ и пепелъта стоеше отгоре. Възмутихме се и ние отъ тази неокачествима постѣпка на гражданина, който е пушилъ и намѣрилъ пощенската кутия за удобно мѣсто, като пепелникъ, да хвърли цигарата си. Това доказва невѣзпитанието на този гражданинъ.

Умолява се г. кмета да внуши на служителитѣ да бждатъ услужливи и вежливи къмъ гражданитѣ, да ги улесняватъ въ справкитѣ, а не да казватъ, че се намиратъ въ отпуски и не могатъ да даватъ никакви сведения. Онзи служител, който е въ отпускъ, има замѣстникъ. За сега нѣма да изнасяме имена, но въ случай на повторение, ще изобличимъ безпощадно всички.

Неправилно. По добити сведения, общинскитѣ финансисти искаха да събиратъ такси за свирене отъ продавачитѣ на грамофони и радиоапарати; Обаче, Върх. адм. сждъ сж реш. № 474 отъ 25 септ. т. г., по чл. 75 и 10 отъ З. Гр. О., е постановилъ, че общинитѣ не могатъ да събиратъ подобни такси.

Водно право. Оплакка ни се единъ гражданинъ, че служителъ въ стопанството на водитѣ се явилъ и му вржчилъ съобщение-разписка за известна сума водна такса, неплатена. Гражданинътъ му възразилъ, че е платилъ таксата. Служителътъ му отвърналъ, че не е платилъ и трѣбва да внесе сумата, иначе ще му спре водата. Той му казалъ да отвори книгата си и да види, дали не е платена сумата. Оказало се, че е платена исканата сума и квитанцията за това му е била посочена. Служителътъ отвърналъ, че грѣшка е станало и скжсалъ съобщението. Този дребенъ, по видимому, фактъ говори много, но безъ коментари за сега.

Предупреждение. Не ни е голѣма надеждата, че ще бждемъ чутѣ, разбрани отъ онѝзи, които не искаха на времето да чуятъ и да разбератъ истината, която сме изтъквали въ колонитѣ на вестника, че веднижъ отчуждена кжщата до византийската кула, до църквата „Св. Георги“ и заплатена стойността ѝ на собственика, че отчуждението е решено за образуване площадъ, градинка около кулата, а не за друга целъ, и следователно, трѣбваше отдавна да се събори тая кжща за украса на тази градска частъ и за освобождение околнитѣ граждани отъ неприятни зловония и за изпълнение на закона. Имаме сведения, че собственикътъ приготвилъ молба до общинската управа, за да дири стойността на кжщата по *спору* разумение, тъй като имотътъ му билъ отчужденъ за площадъ, а не за друга целъ. Предупреждаваме.

Просимъ извинение отъ читателитѣ, че по независящи отъ насъ причини въ последния брой сж допуснати нѣкои печатни грѣшки.

Печатница „Изгрѣвъ“ — Варна